

van kransen en het zingen van liederen. Ook bij ernstige gelegenheden werden dansen uitgevoerd, zooals bij het „feest der Eeuwigheid”, de plechtigheid, die ter eere der dooden plaats had. De processie, waarin men het beeld van den afgestorvene ronddroeg, werd voorafgegaan door dansers, wier bewegingen langzaam en afgemeten waren. Op afbeeldingen in de graven en in het Doodenboek zijn rijen dezer dansers te zien: de voeten worden in rhythmischen gang even opgeheven; de armen boven het hoofd gestrekt met opwaarts gekeerde handpalmen. Bij geen der andere kultuurvolken heeft de priesterkaste een zoo overwegenden invloed op het openbare leven uitgeoefend als in het rijk der Pharao's. Een der groote factoren tot het verkrijgen en handhaven dier machtspositie was een uitgebreide eeredienst met schitterende ceremoniën verbonden, die, zooals dat overal het geval is, voor den denkende en ingewijde een schoone symbolische taal zijn, op het onbeschaafde volk vooral een zinnenstreelende uitwerking hebben. De dans nu speelt in den kultus een groote rol. Zoo roemt Plato, die zelf een ingewijde was, den astronomischen dans der Egyptische priesters. Zij stelden daardoor den loop der hemellichamen voor en hunne harmonische opvolging in het heelal. Hij werd om den tempel, die dan als middenpunt de zon verbeeldde, uitgevoerd.

Ook bij de mysteriën ter eere van Osiris en Isis werd door priesters de geschiedenis dier godheden in mythologische tafereelen door middel van reidansen uitgebeeld voor het volk, dat zich daartoe gedurende verscheidene dagen aan de oevers van den Nijl verzameld had. Tot het godsdienstig ritueel kan verder gerekend worden de bediening van den heiligen stier Apis, die door schoone jonkvrouwen in danspas geschiedde. En Herodotus verhaalt, hoe ook bij de orgiastische feesten te Bubastis de dans een hoofdrol vervulde.

Alle dansen, die met den eeredienst in verband stonden, waren gebonden aan vaste, onveranderlijke voorschriften en verkregen

daardoor dat stijlvolle, haast hiëratische karakter, dat een kenmerk is van al de kunstuitingen in dit land van traditiënvereeering.

In tegenstelling met de Grieken beschouwden de voorname Egyptenaren het niet als behoorlijk de danskunst persoonlijk te beoefenen. Tot opluistering van feesten en gastmalen werden door slavinnen en beroepsdanseressen fraaie dansen uitgevoerd en voor de bediening der gasten gezorgd. Een muurschildering uit een der graven van Thebe (thans in het Britsche Museum) toont ons dansende meisjes, slechts bekleed met den lendengordel en gouden versierselen en bloemen op het hoofd. Het begeleidente orkest bij dergelijke dansen bestaat veelal uit vrouwen. Hier zijn het fluitspeelsters en zangeressen, die, met de handen klappend, de maat voor den dans skandeeren. Rechts ziet men de bekrante wijnkruiken, waaruit slavinnen den gasten de schalen vol schenken, hen begroetend met den roep: „Geniet den vroolijken dag” en bloemen en kransen biedend. — Terwijl de dansen in het Oude Rijk een rustig, bijna plechtig karakter toonen, hebben die in het Nieuwe Rijk meer overeenkomst met de tegenwoordige dansen van den Oriënt. In lange, doorschijnende gewaden, tamboerijn of castagnetten bespelend, bewegen de dansmeisjes zich in snel tempo, met draaiingen van het geheele lichaam.

Onder de muziekinstrumenten was de harp het meest geliefd. Zij bestond in twee afmetingen: de halfgrootte met 6 of 7 snaren en de grootte die soms tot 20 snaren had en staande bespeeld werd. Zeer verspreid was ook de luit, die onder haar Egyptischen naam „nefer” door de Semieten werd overgenomen. De lier werd eerst veel later ingevoerd en als blaasinstrument deed de korte of lange fluit dienst, die in het Nieuwe Rijk door de dubbelfluit vervangen werd. Dat zang en spel bij geen feest ontbraken daarvoor zorgden in de huizen der voorname Egyptenaren de vrouwen van den harem.